

Dokument nr. 14

(2004-2005)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Unionen

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union for 2004

Til Stortinget

INNLEDNING

Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union (IPU) for valgperioden 2001-2005 består av følgende representanter:

Medlemmer	Varamedlemmer
Karin Andersen (SV), leder	Magnhild Meltveit Kleppa (Sp)
Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A), nestleder	Knut Storberget (A)
Thore A. Nistad (FrP)	Ola T. Lånke (KrF)
Finn Martin Vallersnes (H)	Sonja Irene Sjøli (H)

IPU ble etablert i 1889. Organisasjonen er et samlingspunkt for parlamentarisk dialog. Den arbeider for å fremme fred og samarbeid, og støtte utviklingen av representativt demokrati i alle verdensdeler. Dette skjer gjennom erfaringsutveksling og informasjonsspredning mellom parlamentene, og ved debatter for å sikre parlamentarisk engasjement i viktige internasjonale spørsmål. Menneskerettigheter står sentralt.

140 nasjonalforsamlinger er medlemmer av IPU pr. 18. mars 2005. Europaparlamentet og 7 regionale parlamentarikerforsamlinger er assosierte medlemmer.

Den norske delegasjonen har i valgperioden for 2001-2005 i tillegg til deltakelse i generaldebatter og de faste komiteene lagt stor vekt på aktiv deltakelse under kvinnemøtene, og på arbeidet i Midtøsten-komiteen. Denne komiteen ledes av Finn Martin Vallersnes. Forumet IPU blir også aktivt benyttet av den norske delegasjonen til å fremheve den negative situ-

asjonen i Burma hva angår menneskerettigheter og demokrati, selv om IPU-debattene er tematiske, og ikke knyttet til enkeltland. Dette gjaldt også i 2004.

Det er nå etablert tre faste komiteer for henholdsvis fred og internasjonal sikkerhet, bærekraftig utvikling, finansiering og handel, og for menneskerettigheter og demokrati.

IPUS 110. INTERPARLAMENTARISKE KONFERANSE I MEXICO CITY

Stortinget deltok med seks delegasjonsmedlemmer til konferansen, som fant sted 15.-23. april 2004.

De viktigste debattene under disse konferansene foregår dels under generaldebatten i plenum, og dels i de tre faste komiteene. Medlemmene av den norske delegasjonen deltok aktivt i alle disse fora.

Temaene for komiteene var knyttet til støtte til forsoning i postkonfliktsituasjoner (førstekomite), miljø og internasjonal handel, særlig landbruk og tilgang til grunnleggende medisiner (andrekomite), og betydningen av parlamentarisk demokrati og menneskerettigheter for å fremme forsoning og samhold mellom nasjonene.

I førstekomite redegjorde Finn Martin Vallersnes for de erfaringer Norge har høstet i forbindelse med sin tilretteleggerrolle ved fredsprosessene i Midtøsten, Sudan og Sri Lanka. Videre ble hans lederverv i IPU's Midtøsten-komite benyttet til å dele erfaringene derfra.

Magnhild Meltveit Kleppa fokuserte i andrekomite på bl.a. matvaresikkerhet, og på landbrukets multifunksjonelle rolle.

Under temaet i tredjekomite ble det fra Oddbjørg Ausdal Starrfelts side understreket at det er viktig at parlamentarikere har et særlig ansvar for å følge opp menneskerettsbrudd, og at ikke-statlige organisasjoner gjør en viktig jobb.

I plenumsdebatten viste Karin Andersen i det norske hovedinnlegget til at krigen i Irak ikke hadde

gjort verden tryggere eller bidratt til å redusere terrorisme. Hun understreket at bruk av makt internasjonalt må ha politisk legitimitet, og at kun FN-mandat kan gi slik legitimitet. Hun tok også opp Midtøsten-konflikten, med kritikk av bl.a. sikkerhetsmuren.

Thore Nistad holdt innlegg på vegne av Nordisk Råd, hvor han særlig la vekt på viktigheten av regionalt parlamentarisk samarbeid, bl.a. med utgangspunkt i Nordisk Råd.

Det ble fremlagt to forslag til såkalt tilleggstema på konferansen. Det ene var kampen mot terrorisme, foreslått av den såkalte Tolv Pluss-gruppen (vestgruppen) sammen med den latinamerikanske gruppen, og et tema knyttet til sikkerhetsmuren i Midtøsten-konflikten. Det siste fikk flest stemmer.

Delegatene vedtok en resolusjon i de tre respektive komiteer, i tillegg til en resolusjon tilknyttet tilleggstematet.

To paneldebatter ble avholdt under sesjonen. Det ene gjaldt menneskerettigheter og kampen mot terrorisme, mens den andre hadde temaet seksuell utnyttelse av barn.

IPUs Råd behandler bl.a. saker av mer administrativ art, og under sesjonen ble det besluttet å gjenoppta Liberia og DR Kongo som medlemmer av IPU.

Under kvinnet møtet deltok Karin Andersen, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Magnhild Meltveit Kleppa aktivt. De omtalte bl.a. omfattende og systematiske seksuelle overgrep som politisk kampmiddel overfor kvinner i Burma. Ellers ble debatten under kvinnet møtet fokusert på kvinners rolle i forbindelse med freds- og forsoningsprosesser og i gjenoppbyggingen etter åpne konflikter.

Den norske delegasjonen gjennomførte et program med temaet barn i etterkant av konferansen, tilrettelagt av den norske ambassaden.

IPUS 111. INTERPARLAMENTARISKE KONFERANSE I GENÈVE

Høstsesjonen finner sted i Genève, og fra Stortinget deltok tre representanter under sesjonen 27. september-1. oktober.

De tre komiteene behandlet denne gang følgende emner: Parlamentenes rolle i styrkingen av de multilaterale regimer for ikke-spredning og nedrustning, biomangfold, samt Beijing + 10 fra et parlamentarisk perspektiv.

Den norske delegasjonen hadde denne gang forut for sesjonen sendt inn detaljerte forslag til endringer i alle de tre resolusjonstekstene. Forslagene ble fulgt opp i innlegg. Så å si alle de norske forslagene ble tatt til følge.

Under arbeidet i førstekomité var Karin Andersen opptatt av bl.a. betydningen av at stater må oppfylle sine eksisterende traktatforpliktelser, og at kam-

pen mot terrorisme ikke må ødelegge det som verdenssamfunnet her har oppnådd. Debatten var generelt vanskelig, men resolusjonen ble til slutt vedtatt med reservasjon fra Israel.

I tredjekomiteé omtalte Oddbjørg Ausdal Starrfelt alvorret i problemet med vold mot kvinner i hjemmet, og behovet for å hindre vold mot kvinner i væpnet konflikt. Burma ble særlig omtalt. Tiltak mot kjønnslemlestelse var også et tema i hennes innlegg.

Situasjonen i Irak ble vedtatt drøftet som hastesak, etter at et forslag om å drøfte temaet Darfur ble trukket, til stor skuffelse for mange delegasjoner.

I IPU's Råd var forholdet mellom IPU og FN en hovedsak. Det ble i debatten fremhevet at det ville være uheldig hvis FN etablerer egne parlamentariske strukturer utenfor IPU, bl.a. fordi det ville innebære duplisering av arbeid. Saken skulle drøftes få dager etter under FN's 59. generalforsamling.

Under debatten om rapporten fra IPU's menneskerettighetskomité var det verdt å merke seg at en representant fra opposisjonen i Zimbabwe tok ordet mot representantene fra regjeringspartiet.

Det ble holdt en paneldebatt knyttet til temaet internasjonal humanitær rett under denne høstsesjonen.

ARBEIDET I TOLV PLUSS-GRUPPEN I 2004

Tolv pluss-gruppen er den mest aktive og velorganiserte geopolitiske gruppen innenfor IPU. Under vår- og høstsesjonene i 2004 var det som vanlig daglige møter forut for IPU-sesjonens møter. Formannskapet var belgisk i 2004. Den norske delegasjonen deltok meget aktivt, og Oddbjørg Ausdal Starrfelt er medlem av Tolv pluss-gruppens styringskomité i egenskap av tidligere formann. Karti Komi fra Finland ble medlem av IPU's Eksekutivkomité, slik at fortsatt nordisk deltakelse der ble sikret.

Tolv pluss-gruppen debatterer viktige saker på IPU's dagsorden, og i 2004 var en slik hovedsak forholdet mellom FN og IPU. I tillegg drøftes spørsmål som er knyttet mer spesielt til denne geopolitiske gruppen.

En av de vanskeligste sakene for gruppen var spørsmålet om Europaparlamentets medlemskap i IPU. Skulle det i så fall være medlemskap hvor Europaparlamentet får egne stemmer i tillegg til stemmene som EU-landenes delegasjoner har, eller skulle disse landene måtte gi fra seg stemmer? Under høstsesjonen kom spørsmålet til avstemning, og medlemskap for Europaparlamentet ble avvist i denne omgang.

Det forestående valg av president til IPU høsten 2005 ble en vanskelig sak for Tolv pluss-gruppen under høstsesjonen i Genève fordi to kandidater meldte seg fra denne geopolitiske gruppen, en fra Belgia og en fra Italia. Det ble debatt om hvorvidt man måtte

enes om kun én kandidat. Dette vil bli en hovedsak for Tolv pluss-gruppen i 2005.

ARBEIDET I MIDTØSTEN-KOMITEEN I IPU

Den norske IPU-delegasjonen fortsatte å prioritere arbeidet i Midtøsten-komiteen høyt i 2004, til tross for lav aktivitet det året. Komiteen skal bidra til dialog mellom den palestinske og israelske IPU-delegasjonen. Finn Martin Vallersnes har vært leder av Midtøsten-komiteen siden 2003.

Det ble avholdt et ordinært møte i komiteen. I den særskilte arbeidsgruppen som arbeider for samarbeidsprosjekter mellom Knesset og Palestinian Legislative Council (PLC) var det ingen møter i 2004.

Finn Martin Vallersnes deltok i egenskap av leder av Midtøsten-komiteen under en konferanse i

Amman 12.-13. mai for parlamentspresidentene i land som grenser til Irak.

Under FNs 59. generalforsamling holdt Finn Martin Vallersnes IPU's innlegg i den særskilte debatten 29.-30. november om Midtøsten.

ØVRIGE IPU-AKTIVITETER I 2004

I 2004 var Stortinget representert på følgende arrangementer i regi av IPU:

- Parlamentarisk WTO-konferanse i Brussel 24.-26. november, arrangert i samarbeid med Europaparlamentet. Finn Martin Vallersnes deltok.
- Parlamentarisk høring i tilknytning til FNs 59. generalforsamling i New York. Karin Andersen deltok.

Oslo, 18. mars 2005

Karin Andersen

delegasjonsleder